

УДК 330.322.3: 334.716

О.Ю. ЛІНЬКОВА, канд. екон. наук, доц. НТУ «ХПІ»

РЕГІОНАЛЬНІ ЦІЛЬОВІ ПРОГРАМИ ВИРІШЕННЯ ПРОБЛЕМ БІДНОСТІ НАСЕЛЕННЯ

Проведено аналіз сучасних проблем бідності в країні. Ранжируються головні ознаки бідності населення. Запропоновані шляхи зниження рівня бідності в країні та проведена їх оцінка. Виділені питання проведення подальших досліджень для забезпечення системи самофінансування програм.

The analysis of up-to-date problems of poverty in the country has been held. The main signs of poverty of population have been arranged. The means of reduction of the poverty level in the country have been suggest and their appraisal has been held. The questions of carrying out of further reseaches for the ensuring of the system of the program financing themselves.

Ключові слова: соціальна політика держави, бідність населення, методи боротьби з бідністю, самофінансування.

Вступ. В умовах кризи в Україні підвищилося значення всебічного дослідження різних груп населення. Дане питання пов'язане з реалізацією соціальної політики в державі в умовах матеріального розмежування та постійного зниження відтворення населення.

Дослідженням проблем, пов'язаних з бідністю, займається багато вчених: В. Іноземцев досліджує питання сучасного розвитку суспільства [1]. Потребують поглибленого вивчення проблеми бідності та шляхи їх зняття. Ф.Уэбстер акцентує увагу на сучасних особливостях суспільства, при цьому Україна має свої шляхи розвитку, які потрібно вивчати [2]. А. Чухно досліджує особливості становлення постіндустріального суспільства саме в Україні, але недостатньо вивчено питання саме боротьби з бідністю [3]. Отже, актуальним залишається питання вирішення проблем бідності в країні за умов сучасної кризи. **Постановка задачі.** Метою дослідження є вивчення шляхів подолання бідності в країні. Завдання публікації – розробка програми подолання бідності в регіонах.

Методологія. В загальному вигляді поняття бідності включає отримання рівня доходу недостатнього для задоволення головних життєвих потреб. При чому бідність у наш час носить багатоплановий характер і визначається: місцем проживання, соціальними категоріями, статусом зайнятості, рівнем освіти та іншим. Недостатня увага до постійного зростання кількості населення, що відноситься до цієї категорії, загрожує складними соціальними проблемами в найближчий час. Отже, для визначення напрямків вирішення зазначеної проблеми необхідно: вірно оцінити масштаби бідного населення, для чого існує потреба в оцінці тенденцій, що впливають на їх зміну; визначити джерела задоволення потреб цієї групи населення; класифікувати потреби бідного населення. Напрямок вирішення проблеми бідності щодо

управлінського впливу на категорію працюючих громадян є найпродуктивнішим шляхом зняття напруження у соціально-демографічній ситуації в країні. Цей напрямок потребує вивчення специфічних характеристик тих груп населення, які мають певні особливості: рівень та якість життя на певній географічній території; сучасний стан та проблеми системи соціального захисту населення. Звичайно, значну частину в структурі бідного населення складають люди непрацездатного віку але залишена категорія постійно збільшується, що реально загрожує країні соціальною катастрофою. Реальні грошові доходи населення постійно скорочуються, тому змінюється і орієнтація у їх використанні, яка спрямовується на виживання. Для ефективної боротьби з бідністю необхідно: визначити стратегічні цілі та пріоритети, завдання державної політики, використовувати сучасні методи подолання бідності. В сучасних умовах існує потреба в розробці програми та методичних рекомендацій щодо скорочення бідності в конкретних регіонах на основі інституційних та матеріальних можливостей органів влади та поступового проведення соціально-економічної політики щодо зниження рівня бідності населення. Сучасні умови існування характеризуються проблемами соціальної нестабільності із-за активізації розмежування населення в наслідок різниці у доходах та зміною ступеню доступності соціальних благ, а також підвищенням рівня відповідальності органів влади за економічний та соціально-культурний рівень регіонів. Основне завдання регіональних органів влади – моніторинг, аналіз та підвищення ефективності боротьби з бідністю. Основними проблемами при реалізації цього завдання є: недостатній доступ до інформації про бідність; відсутність державного комплексного підходу щодо зниження рівня бідності; використання бюджетних ресурсів з урахуванням особливостей регіонів і реальних потреб населення; відсутність заходів спрямованих на зниження рівня соціальної виключеності; складність процедури розробки політики розвитку регіонів. Важливою умовою збереження темпів зростання економіки регіонів є збалансована політика соціального розвитку та ринку праці. Для успіху у подоланні проблем бідності виникає необхідність використання комплексного підходу щодо відстеження інформації про економічний та соціальний стан регіонів, а також ефективне використання отриманої інформації у розробці державних програм щодо її подолання. Для цього необхідним є використання найсучасніших інструментів стратегічного планування. Але будь-які новації потребують встановлення певних критеріїв відбору регіонів для їх впровадження (відповідність території характеру поставлених завдань, частина бідного населення в регіоні відносно загальної чисельності регіону, відсоток безробітного населення, рівень забезпечення соціальними послугами, ефективне використання накопиченого досвіду, визначення передумов забезпеченості стійкості реалізації нових програм). Заходи, що сприяють подоланню бідності: уточнення визначень бідності та соціальної виключеності; визначення умов, які сприяють політиці ефективної боротьби з бідністю; удосконалення довгострокового планування;

скорочення масштабів соціальної виключеності за рахунок розробки організаційної структури, яка дозволяє використовувати консенсусний підхід вирішення завдань; створення умов активізації місцевими громадами нових соціальних програм; підтримка ініціатив щодо ефективного розподілу бюджетних ресурсів на програми подолання бідності; розвиток місцевих ініціатив щодо створення нових робочих місць; системний аналіз організаційних умов функціонування підприємств бізнесу з метою удосконалення механізму реалізації заходів щодо подолання бідності; складання соціальної програми на основі аналізу стану бідності; пропозиції щодо самофінансування механізму боротьби з бідністю в регіоні на основі соціального партнерства.

Результати дослідження. Дослідження шляхів вирішення проблем бідності в країні підкреслює необхідність комплексного підходу та урахування особливостей різних регіонів, а також створення умов активізації внутрішнього господарського потенціалу регіонів.

Висновки. При реалізації зазначених заходів корисним є досвід успішних регіонів, щодо вирішення проблем бідності, а саме надання економічних можливостей, гнучкої системи пільг та послуг. Отже, сьогодні регулювання регіональної політики боротьби з бідністю через цільові програми є найбільш продуктивними. Цілі програми спрямовуються на активізацію господарчого потенціалу регіону, що надає можливість забезпечити самофінансування.

Питання для проведення подальших досліджень: забезпечення самофінансування програм подолання бідності в регіонах.

Список літератури: 1. *Иноземцев В. Л.* На рубеже эпох. Экономические тенденции и их неэкономическое следствие. М.: Экономика, 2003. – 370 с. 2. *Уэбстер Ф.* Теории информационного общества. М.: Аспект-Прес, 2004 – с. 30. 3. *Чухно А.Л.* Сучасна фінансово-економічна криза: природа, шляхи і методи її подолання // Економіка України, № 2, К., 2010. – с.4–13.

Надійшла до редколегії 19.10.10